



Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

9 септември 2020 година *

„Преюдициално запитване — Политика относно убежището — Общи процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила — Директива 2013/32/ЕС — Член 46 — Харта на основните права на Европейския съюз — Член 47 — Право на ефективни правни средства за защита — Жалба срещу решение за отхвърляне на последваща молба за международна закрила като недопустима — Срок за обжалване — Правила относно връчването“

По дело C-651/19

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Conseil d'État (Държавен съвет, Белгия) с акт от 1 август 2019 г., постъпил в Съда на 2 септември 2019 г., в рамките на производство по дело

JP

срещу

Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: J.-C. Bonichot, председател на състава, R. Silva de Lapuerta (докладчик), заместник-председател на Съда, M. Safjan, L. Bay Larsen и N. Jääskinen, съдии,

генерален адвокат: P. Pikamäe,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за JP, от D. Andrien, адвокат,
- за белгийското правителство, от C. Pochet, M. Van Regemorter и C. Van Lul, в качеството на представители,
- за френското правителство, от D. Dubois и A.-L. Desjonquères, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от M. Condou-Durande и A. Azema, в качеството на представители,

* Език на производството: френски.

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 46 от Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила (ОВ L 180, 2013 г., стр. 60) и на член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).
- 2 Запитването е отправено във връзка със спор между JP и Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Главен комисар за бежанците и апатридите, Белгия, наричан по-нататък „главният комисар“) по повод на решението, с което последният обявява за недопустима подадената от JP последваща молба за международна закрила.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съображения 18, 20, 23, 25, 50 и 60 от Директива 2013/32 гласят:

„(18) В интерес едновременно и на държавите членки, и на търсещите международна закрила е по молбите за международна закрила да бъде вземано решение възможно най-бързо, без това да засяга точността и пълнотата на тяхното разглеждане.

[...]

(20) При точно определени обстоятелства, когато съществува вероятност дадена молба да е неоснователна [...], държавите членки следва да са в състояние да ускорят процедурата по разглеждане, по-специално чрез въвеждане на по-кратки, но разумни срокове за определени процедурни стъпки, без да се засягат точността и пълнотата на разглеждането, както и ефективният достъп на кандидата до основни принципи и гаранции, предвидени в настоящата директива.

[...]

(23) В процедурите по обжалване и при определени условия на кандидатите следва да бъде осигурена безплатна правна помощ и представителство от лица, които имат право да ги предоставят съгласно националното законодателство. Освен това, на всички етапи от процедурата кандидатите следва да имат правото да се консултират на собствени разноски с правни съветници или консултанти, допуснати или които имат необходимото разрешение да извършват такава дейност съгласно националното законодателство.

[...]

(25) В интерес на правилното определяне на лицата, които се нуждаят от закрила като бежанци по смисъла на член 1 от [Конвенцията за статута на бежанците, подписана в Женева на 28 юли 1951 г. [Recueil des traités des Nations unies, том 189, стр. 150, № 2545 (1954)] и допълнена и изменена с Протокола за статута на бежанците, подписан в Ню Йорк на 31 януари 1967 г.,] или като лица, които отговарят на условията за субсидиарна закрила,

всеки кандидат следва да има ефективен достъп до процедурите, възможност да сътрудничи и да влиза във връзка по подходящия начин с компетентните органи, за да представи съответните факти по своя случай, както и да разполага с достатъчни процедурни гаранции за разглеждане на молбата му на всички етапи на процедурата. Междувременно процедурата по разглеждане на молбата му за международна закрила следва да осигури по принцип на кандидата поне правото да остане, докато случаят е висящ пред решаващия орган, да има достъп до преводачески услуги, за да изложи аргументите си, ако бъде разпитан от органите, да може да влезе във връзка с представител на Върховния комисар за бежанците на Организацията на обединените нации (ВКБООН) и с организации, които предоставят съвети или консултации на кандидати за международна закрила, да има право на точно съобщаване за решението и фактическите и правните мотиви на решението, да има право на правен или друг съветник, както и право да бъде информиран за правното си положение в решителните етапи на процедурата на език, който той разбира или за който има разумни основания да се счита, че той разбира, както и, в случай на неблагоприятно решение, да има право на ефективна защита пред съд.

[...]

(50) Съгласно един от основните принципи на правото на Съюза, решенията по молба за международна закрила [...] следва да могат ефективно да бъдат обжалвани пред съответния съд.

[...]

(60) Настоящата директива спазва основните права и принципите, признати в Хартата. По-специално, целта на настоящата директива е да се осигури пълното зачитане на човешкото достойнство и да се насърчи прилагането на членове 1, 4, 18, 19, 21, 23, 24 и 47 от Хартата и тя трябва да бъде приложена по съответния начин“.

4 Член 11 от тази директива предвижда:

„1. Държавите членки гарантират, че решенията по молбите за международна закрила се постановяват в писмена форма.

2. Държавите членки гарантират при отхвърляне на молба по отношение на статут на бежанец и/или статут на лице под субсидиарна закрила решението да е фактически и правно мотивирано и в писмена форма да е посочен начинът за обжалване на отрицателно решение.

[...]“.

5 Съгласно член 12, параграф 1 от посочената директива:

„По отношение на процедурите по глава III държавите членки гарантират, че всички кандидати се ползват от следните гаранции:

[...]

а) в писмена форма се съобщава, в приемлив срок, решението на решаващия орган по молбата. Ако кандидатът се представлява от правен съветник или друг съветник, който представлява кандидата по закон, държавите членки могат да изберат да съобщят решението на него вместо на кандидата;

- е) в случай че не се ползват от помощта или представителството на правен или друг съветник, те следва да бъдат информирани за резултата от решението, взето от решаващия орган, на език, който те разбират или за който има разумно основание да се счита, че разбират. В предоставената информация се посочват възможностите за обжалване на отрицателното решение в съответствие с разпоредбите на член 11, параграф 2“.
- 6 Съгласно член 13, параграф 2, буква в) от същата директива държавите членки могат да предвидят, че „от кандидатите се изисква да уведомяват компетентните органи за своето настоящо място на пребиваване или адрес, както и за настъпили промени в него, възможно най-скоро. Държавите членки могат да предвидят, че кандидатът трябва да получава съобщения на мястото на последното си местопребиваване или на последния адрес, който съответно е посочил“.
- 7 Член 20, параграф 1 от Директива 2013/32 предвижда:
- „Държавите членки гарантират безплатната правна помощ и представителство да бъдат предоставяни при поискване в процедурите по обжалване, предвидени в глава V [...]“.
- 8 Член 22 от тази директива признава на кандидатите за международна закрила право на правна помощ и представителство на всеки етап от процедурата.
- 9 Член 23, параграф 1 от посочената директива гласи:
- „Държавите членки гарантират, че правният или друг съветник, който е признат или оправомощен за такъв по националното право, който предоставя помощ или представлява определен кандидат по силата на националното право, получава достъп до информацията, която е събрана в досието на кандидата, въз основа на която се взема или ще бъде взето решение“.
- 10 Съгласно член 33, параграф 2 от същата директива:
- „Държавите членки могат да приемат, че една молба за международна закрила е недопустима единствено ако:
- [...]
- г) молбата е последваща молба, когато не са се появили или не са били представени от кандидата нови елементи или факти, свързани с разглеждането на това дали кандидатът отговаря на условията за лице, на което е предоставена международна закрила по силата на Директива [2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 337, 2011 г., стр. 9)]
- [...]“.
- 11 Член 40 от Директива 2013/32, озаглавен „Последваща молба“, предвижда:
- „1. Когато лицето, което е подало молба за международна закрила в държава членка, предостави допълнителни сведения или подаде последваща молба в същата държава членка, тази държава членка разглежда тези допълнителни сведения или елементите на последващата молба в рамките на разглеждането на предходната молба, или в рамките на разглеждането на

преразглежданото или обжалваното решение, доколкото в тази рамка компетентните органи могат да отчетат и разгледат всички елементи в подкрепа на новите сведения или последващата молба.

2. С цел вземането на решение относно допустимостта на молба за международна закрила съгласно член 33, параграф 2, буква г) първоначално последващата молба за международна закрила е предмет на предварително разглеждане с цел да се определи дали по тази молба са се появили или са били представени от кандидата нови елементи или нови факти, които са свързани с разглеждането на това дали кандидатът отговаря на условията за лице, на което е предоставена международна закрила по силата на [Директива 2011/95].

3. Ако в предварителното разглеждане по параграф 2 бъде заключено, че са установени или представени от кандидата нови елементи или факти и те увеличават в значителна степен вероятността кандидатът да бъде признат за лице, на което е предоставена международна закрила по силата на Директива 2011/95/ЕС, разглеждането на молбата продължава в съответствие с разпоредбите на глава II. Държавите членки могат да предвидят и други причини за последваща молба, която да бъде допълнително разгледан[а].

4. Държавите членки могат да предвидят разглеждането на молбата да продължи само при условие че съответният кандидат не е имал възможност, без да има вина за това, да представи ситуациите, изложени в параграфи 2 и 3 от настоящия член, в предходната процедура, и по-специално да упражни правото си на ефективна защита съгласно член 46.

5. Когато последващата молба не е разгледана допълнително в съответствие с настоящия член, тя се счита за недопустима в съответствие с член 33, параграф 2, буква г).

6. Процедурата по настоящия член може да се прилага и в случая с:

- а) лица на издръжка, които подават молба, след като в съответствие с член 7, параграф 2 са се съгласили техният случай да се разглежда в рамките на молбата, която е подадена от тяхно име; и/или
- б) несклучил брак непълнолетен, който подава молба след подаването на молба от негово име съгласно член 7, параграф 5, буква в).

В тези случаи предварителното разглеждане по параграф 2 би се състояло в разглеждане дали съществуват факти, които са свързани с положението на лицето на издръжка или несклучилия брак непълнолетен, които биха могли да оправдаят отделна молба.

7. Когато дадено лице, по отношение на което следва да се приложи решение за прехвърляне по силата на Регламент (ЕС) № 604/2013 [на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство (ОВ L 180, 2013 г., стр. 31)], предостави допълнителни сведения или подаде последваща молба в държавата членка, осъществяваща прехвърлянето, тези сведения или последващи молби се разглеждат от отговорната държава членка, както е определено в посочения регламент, в съответствие с настоящата директива“.

12 Съгласно член 46, параграфи 1 и 4 от тази директива:

„1. Държавите членки гарантират, че кандидатите разполагат с право на ефективна защита пред съд срещу следното:

а) решение относно тяхната молба за международна закрила, включително за решение, с което:

[...]

ii) се установява, че молбата е недопустима съгласно член 33, параграф 2;

[...]

[...]

4. Държавите членки предвиждат разумни срокове и други необходими правила, за да може кандидатът да упражни своето право на ефективна защита съгласно параграф 1. Сроковете не може да правят невъзможно или прекалено трудно упражняването на това право“.

Белгийското право

13 Член 39/2, параграф 1 от Закона от 15 декември 1980 г. за влизането, пребиваването и установяването на чужденци на територията на страната и извеждането им от нея (loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, du 15 décembre 1980) (*Moniteur belge* от 31 декември 1980 г., стр. 14584) в редакцията му, приложима към фактите по главното производство (наричан по-нататък „Законът от 15 декември 1980 г.“), гласи:

„Съветът [по споровете във връзка с режима на чужденците] се произнася с решения по жалбите, подадени против решенията на [главния комисар].

[...]“.

14 Съгласно член 39/57 от Закона от 15 декември 1980 г.:

„§ 1 Жалбата по член 39/2 се подава в писмен вид, в срок от 30 дни от връчване на решението, което се обжалва.

Жалбата се подава в срок от 10 дни от връчването на решението, което се обжалва:

[...]

3° когато е против решение за обявяване на недопустимост съгласно член 57/6, § 3, първа алинея. Когато решението за обявяване на недопустимост е постановено на основание член 57/6, § 3, първа алинея, точка 5° и в момента на подаване на молбата чужденецът се намира на определено място съгласно членове 74/8 и 74/9 или е на разположение на властите, жалбата против това решение се подава в срок от 5 дни след връчването му.

[...]

§ 2. Сроковете за обжалване съгласно § 1 започват да текат:

[...]

2° когато връчването е извършено по пощата с препоръчано или обикновено писмо, на третия работен ден след деня, в който писмото е предадено в пощенската служба, освен при наличие на друго, представено от получателя доказателство;

[...]

Срокът изтича в края на последния ден. Когато този ден е събота, неделя или официален празник, за последен се счита следващият работен ден.

[...]“.

15 Член 51/2 от този закон гласи:

„Когато подава молба за международна закрила по реда на член 50, параграф 3, чужденецът посочва адрес за съобщения в Белгия.

При липса на посочен адрес за съобщения се счита, че кандидатът е посочил Главния комисариат за бежанците и апатридите.

[...]

Всяка промяна в посочения адрес за съобщения се съобщава по пощата с препоръчано писмо до [главния комисар], както и до [министъра, компетентен по въпросите на влизането, пребиваването и установяването на чужденци на територията на страната и извеждането им от нея].

Извън случаите на лично връчване, връчването на адреса за съобщения е редовно, когато е извършено по пощата с препоръчано писмо или с куриер срещу обратна разписка. Когато чужденецът е посочил адрес за съобщения при своя адвокат, връчването е редовно и по факс или с помощта на всяко друго разрешено по силата на кралски указ съобщително средство.

[...]“.

16 Член 57/6, параграф 3 от посочения закон предвижда:

„[Главният комисар] може да обяви за недопустима молбата за международна закрила, когато:

[...]

5° кандидатът подаде последваща молба за международна закрила, във връзка с която не е представил или няма никакви нови обстоятелства или факти по смисъла на член 57/6/2;

[...]“.

17 Съгласно член 57/6/2, параграф 1 от същия закон: „[с]лед като получи последващата молба, предадена му от министъра или упълномощено от него лице на основание член 51/8, [главният комисар] най-напред проверява дали има или кандидатът представя нови обстоятелства или факти, които увеличават в значителна степен вероятността той да може да претендира за статут на бежанец по смисъла на член 48/3 или за субсидиарна закрила по смисъла на член 48/4. Ако такива обстоятелства или факти липсват, [главният комисар] обявява молбата за недопустима“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 18 След като първата му молба за убежище е отхвърлена, жалбоподателят в главното производство подава втора молба за международна закрила, която е обявена за недопустима с решение от 18 май 2018 г. на главния комисар на основание член 57/6/2 от Закона от 15 декември 1980 г. (наричано по-нататък „оспорваното решение“).
- 19 Тъй като жалбоподателят в главното производство не е посочил адрес за съобщения в Белгия, на 22 май 2018 г., вторник, оспорваното решение му е връчено съгласно националното право с препоръчано писмо в седалището на Главния комисариат за бежанците и апатридите.
- 20 В съответствие с белгийското право десетдневният срок за обжалване на това решение започва да тече на третия работен ден след деня, в който писмото е предадено на пощенската служба, а именно на 25 май 2018 г., петък. Тъй като последният ден от този срок е неделя, същият изтича в понеделник, 4 юни 2018 г.
- 21 Жалбоподателят в главното производство се явява в седалището на главния комисар на 30 май 2018 г. и същия ден потвърждава получаването на препоръчаната пратка, съдържаща оспорваното решение.
- 22 На 7 юни 2018 г. жалбоподателят в главното производство обжалва това решение пред Conseil du contentieux des étrangers (Съвет по споровете във връзка с режима на чужденците, Белгия). С решение от 9 октомври 2018 г. тази юрисдикция отхвърля жалбата поради просрочие.
- 23 На 18 октомври 2018 г. жалбоподателят в главното производство подава пред запитващата юрисдикция, Conseil d'État (Държавен съвет, Белгия) касационна жалба срещу решението от 9 октомври 2018 г.
- 24 При тези обстоятелства Conseil d'État (Държавен съвет) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 46 от [Директива 2013/32], съгласно който кандидатите трябва да разполагат с право на ефективна защита срещу решенията „относно тяхната молба за международна закрила“, и член 47 от [Хартата] да се тълкуват в смисъл, че не допускат национално процесуално правило, като член 39/57 от [Закона от 15 декември 1980 г.], във връзка с член 51/2, член 57/6, параграф 3, първа алинея, точка 5° и член 57/6/2, параграф 1 от същия закон, което определя срок от десет „календарни“ дни от връчването на административния акт като срок за обжалване на решение за обявяване на недопустимост на последваща молба за международна закрила, подадена от гражданин на трета страна, особено при положение че връчването е извършено в [Главния комисариат за бежанците и апатридите], където по закон се „счита“, че жалбоподателят е посочил адрес за съобщения?“.

По преюдициалния въпрос

- 25 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали член 46 от Директива 2013/32, във връзка с член 47 от Хартата, трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка, която предвижда за обжалването на решение за обявяване на последваща молба за международна закрила за недопустима десетдневен преклузивен срок, включващ празничните и почивните дни, считано от връчването на това решение, включително когато поради непосочването от страна на съответния кандидат на адрес за съобщения в тази държава членка връчването се извършва по седалището на националния орган, компетентен да се произнесе по такава молба.

- 26 Член 46 от Директива 2013/32 задължава държавите членки да гарантират правото на ефективна защита пред съд срещу решенията за отхвърляне на молба за международна закрила, включително срещу решенията за обявяване на такава молба за недопустима.
- 27 Характеристиките на обжалването, предвидено в член 46 от Директива 2013/32, трябва да се определят в съответствие с член 47 от Хартата, съгласно който всеки, чиито права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, има право на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в този член условия (решение от 18 октомври 2018 г., E. G., C-662/17, EU:C:2018:847, т. 47 и цитираната съдебна практика).

По връчването в седалището на компетентния орган

- 28 Най-напред следва да се провери дали член 46 от Директива 2013/32 допуска национална правна уредба, съгласно която решенията, отнасящи се до кандидати за международна закрила, които не са посочили адрес за съобщения в съответната държава членка, се връчват по седалището на националния орган, компетентен да разглежда молбите им, като с връчването започва да тече законоустановеният срок за обжалване на тези решения.
- 29 Връчването на съответните кандидати на решенията по молбите за международна закрила е от съществено значение, за да се гарантира правото им на ефективна защита, доколкото позволява на кандидатите да се запознаят с тези решения и евентуално, ако връченото решение е отрицателно, да го оспорят по съдебен ред в срока за обжалване, предвиден в националното право.
- 30 Макар в съображение 25 от Директива 2013/32 да се споменава, че на кандидатите за международна закрила следва да се признае правото на надлежно връчване на решенията по техните молби, в посочената директива не са предвидени конкретни правила за връчването на тези решения.
- 31 Всъщност, от една страна, в член 11, параграфи 1 и 2 от Директива 2013/32 само се посочва, че държавите членки гарантират, че решенията по молбите за международна закрила и възможностите за обжалване на отрицателно решение се съобщават писмено на съответните кандидати. От друга страна, от гаранциите, предвидени във въпросната директива в полза на тези кандидати, са споменати, съответно в член 12, букви д) и е) и без друго уточнение, само две: първата, на кандидата да се съобщи в приемлив срок решението, което компетентният орган е взел по молбата му, и втората, кандидатът да бъде информиран на език, който разбира, за резултата от взетото от компетентния орган решение и за възможностите за обжалване на отрицателно решение в съответствие с разпоредбите на член 11, параграф 2 от посочената директива.
- 32 Освен това следва да се отбележи, че член 13, параграф 2, буква в) от Директива 2013/32 допуска държавата членка да изисква от кандидатите за международна закрила да посочват място на пребиваване или адрес, където да получават съобщения във връзка с молбите си. Нито една разпоредба от тази директива обаче не предвижда с какви евентуални последици държавите членки, възползвали се от тази възможност, следва да обвържат непосочването на място на пребиваване или адрес, където да се получават въпросните съобщения.
- 33 Накрая, член 46, параграф 4 от Директива 2013/32 оставя на държавите членки грижата да предвидят необходимите правила, за да могат кандидатите за международна закрила да упражнят правото си на ефективна защита.

- 34 Следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда, ако в правото на Съюза няма правила в съответната област, по силата на принципа на процесуалната автономия във вътрешния правен ред на всяка държава членка трябва да се установят процесуални правила за реда и условията за съдебна защита, които да гарантират зачитането на правата на правните субекти, като тези правила обаче не следва да са по-неблагоприятни от правилата, уреждащи сходни случаи, за които се прилага вътрешното право (принцип на равностойност), и не следва да правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от правото на Съюза (принцип на ефективност) (решение от 19 март 2020 г., LH (Tompa), C-564/18, EU:C:2020:218, т. 63 и цитираната съдебна практика).
- 35 Следователно процесуалните правила относно връчването на решенията по молбите за международна закрила са въпрос на процесуална автономия на държавите членки, които от своя страна са длъжни да спазват принципите на равностойност и ефективност.
- 36 Що се отнася, на първо място, до принципа на равностойност, от практиката на Съда следва, че спазването на този принцип изисква еднакво третиране на наличните правни способности за защита при нарушения на националното право и на сходните правни способности за защита при нарушения на правото на Съюза (решение от 26 септември 2018 г., *Staatssecretaris van Veiligheid en justitie* (Суспензивно действие на въззивната жалба), C-180/17, EU:C:2018:775, т. 37 и цитираната съдебна практика).
- 37 Затова, от една страна, трябва да се установят сходните производства или сходните правни способности за защита и от друга страна, да се определи дали правните способности за защита, предоставени от националното право, се третират по по-благоприятен начин от правните способности за защита, с които частноправните субекти защитават правата си, черпени от правото на Съюза (решение от 26 септември 2018 г., *Staatssecretaris van Veiligheid en justitie* (Суспензивно действие на въззивната жалба), C-180/17, EU:C:2018:775, т. 38 и цитираната съдебна практика).
- 38 Що се отнася до сходството на правните способности за защита, задача на националната юрисдикция, която пряко познава приложимите процесуални правила, е да провери сходството на съответните правни способности за защита от гледна точка на техния предмет, на тяхното основание или на съществените им характеристики (решение от 26 септември 2018 г., *Staatssecretaris van Veiligheid en justitie* (Суспензивно действие на въззивната жалба), C-180/17, EU:C:2018:775, т. 39 и цитираната съдебна практика).
- 39 Що се отнася до еднаквото третиране на правните способности за защита, следва да се припомни, че всеки случай, в който се поставя въпросът дали национална процесуална норма относно правните способности за защита, които се основават на правото на Съюза, е по-неблагоприятна от тези относно сходните правни способности за защита по вътрешното право, трябва да се анализира от националната юрисдикция, като се държи сметка за мястото на съответните правила в цялото производство, за протичането на това производство и за особеностите на тези правила пред различните национални инстанции (решение от 26 септември 2018 г., *Staatssecretaris van Veiligheid en justitie* (Суспензивно действие на въззивната жалба), C-180/17, EU:C:2018:775, т. 40 и цитираната съдебна практика).
- 40 В случая жалбоподателят в главното производство твърди, че със спорната в главното производство национална правна уредба се нарушава принципът на равностойност, тъй като, от една страна, практиката на Conseil d'État (Държавен съвет) не дава основание, освен в областта на убежището, да се смята, че връчването в седалището на националния орган, което по силата на националния закон се счита за адрес за съобщения, поставя началото на преклузивния срок, и от друга страна, съгласно тази съдебна практика срокът за обжалване на актове, които не подлежат нито на публикуване, нито на връчване, започва да тече от момента на узнаването им.

- 41 Запитващата юрисдикция следва да провери с оглед на посочената в точки 36—39 от настоящото решение практика на Съда дали спорната в главното производство национална правна уредба е в съответствие с принципа на равностойност.
- 42 Що се отнася, на второ място, до това дали национална правна уредба като спорната в главното производство отговаря на условието, свързано с принципа на ефективност, следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда всеки случай, в който се поставя въпросът дали дадена национална процесуална разпоредба прави невъзможно или прекомерно трудно прилагането на правото на Съюза, трябва да се анализира, като се държи сметка за мястото на тази разпоредба в цялото производство, за неговото протичане и за неговите особености пред различните национални инстанции. В това отношение следва да се вземат предвид евентуално принципът за гарантиране на правото на защита, принципът на правната сигурност и правилното протичане на производството (решение от 24 октомври 2018 г., ХС и др., C-234/17, EU:C:2018:853, т. 49 и цитираната съдебна практика).
- 43 В това отношение следва да се отбележи, че национална процесуалноправна норма, която предвижда, че ако кандидатът за международна закрила не е посочил адрес за съобщения, постановеното спрямо него решение ще бъде връчено по седалището на националния орган, компетентен да разглежда молбите за международна закрила, което ще постави началото на предвидения в националното право срок за обжалване на посоченото решение, по принцип може да се обоснове със съображения, свързани с правната сигурност и правилното протичане на процедурата по разглеждане на молбите за международна закрила.
- 44 Всъщност без такава норма не би било възможно решенията спрямо кандидатите, които не са посочили адрес за съобщения, да им бъдат официално връчени и съответно да породят действие. Освен това, ако с връчването, извършено по седалището на посочения орган, не започваше да тече срокът за обжалване на решенията спрямо тези кандидати, въпросните решения биха могли да се оспорват по съдебен ред без ограничение във времето или дори никога да не станат окончателни, а компетентните национални органи не биха могли да изведат необходимите последици от отрицателните решения, що се отнася в частност до пребиваването на съответните кандидати.
- 45 Освен това, както отбелязва белгийското правителство в писменото си становище, национална правна уредба като спорната в главното производство предоставя на кандидатите, които не са в състояние да посочат на компетентните органи сигурен пощенски адрес, възможността да преодолеят това значително неудобство, тъй като осигурява на последните законов механизъм, чрез който отнасящите се до тях решения, призовки и други искания за информация ще им бъдат предоставяни на разположение в сигурно място, което по принцип те вече са посещавали. От тази гледна точка подобна правна уредба улеснява упражняването на правото на ефективна защита на тези кандидати и допринася за спазването на правото им на защита.
- 46 Тази правна уредба може обаче да има такъв ефект само при две условия, от една страна, кандидатът да е надлежно уведомен, че ако не посочи адрес в съответната държава членка, писмата на компетентния административен орган във връзка с молбата му за международна закрила ще бъдат изпращани до седалището на Главния комисариат за бежанците и апатридите, и от друга страна, правилата за достъп до това седалище да не са такива, че да пречат получаването на въпросните писма прекалено трудно.
- 47 От изложеното по-горе следва, че член 46 от Директива 2013/32 допуска национална правна уредба, съгласно която решенията, отнасящи се до кандидати за международна закрила, които не са посочили адрес за съобщения в съответната държава членка, се връчват по седалището на националния орган, компетентен да разглежда молбите им, стига, на първо място, тези кандидати да са уведомени, че ако не са посочили адрес за целите на връчването на решението по молбата им, ще се счита, че са посочили като адрес за тези цели седалището на

компетентния да разгледа тази молба национален орган, на второ място, правилата за достъп на тези кандидати до това седалище да не са такива, че за последните да е прекалено трудно да получават отнасящите си до тях решения, и на трето място, да е спазен принципът на равностойност. Задача на запитващата юрисдикция е да провери дали спорната в главното производство национална правна уредба отговаря на тези изисквания.

По десетдневния преклузивен срок за обжалване, включващ празничните и почивните дни

- 48 На второ място, следва да се провери дали член 46 от Директива 2013/32 допуска национална правна уредба, която за обжалването на решение за обявяване на последваща молба за международна закрила за недопустима определя десетдневен преклузивен срок, включващ празничните и почивните дни.
- 49 Съгласно член 46, параграф 4 от Директива 2013/32 държавите членки са тези, които следва да предвидят разумни срокове, за да могат кандидатите за международна закрила да упражнят своето право на ефективна защита, като в тази разпоредба се уточнява, че предвидените срокове не трябва да правят невъзможно или прекалено трудно упражняването на това право.
- 50 Както следва от точка 34 от настоящото решение, определянето на сроковете за обжалване в процедурата за международна закрила е въпрос на процесуална автономия на държавите членки, които от своя страна са длъжни да спазват принципите на равностойност и ефективност.
- 51 В случая, що се отнася, на първо място, до спазването на принципа на равностойност, жалбоподателят в главното производство твърди, че националната правна уредба, която за обжалването на решение за обявяване на последваща молба за международна закрила за недопустима определя десетдневен срок за обжалване, включващ празничните и почивните дни, е в нарушение на този принцип, доколкото съгласно националното право, от една страна, жалбите за отмяна на индивидуални административни актове, различни от приетите в приложение на законодателството относно влизането, пребиваването и установяването на чужденци на територията на страната и извеждането им от нея, се подават в срок от 60 дни от публикуването или връчването на съответния акт или узнаването му и от друга страна, решенията, взети във връзка с приемането на търсещи убежище лица, подлежат на обжалване пред трудовите съдилища в тримесечен срок от връчването им.
- 52 Запитващата юрисдикция следва да провери с оглед на посочената в точки 36—39 от настоящото решение практика на Съда дали спорната в главното производство национална правна уредба, която предвижда, от една страна, че срокът за обжалване е десетдневен и от друга страна, че този срок включва празничните и почивните дни, е в съответствие с принципа на равностойност.
- 53 На второ място, що се отнася до принципа на ефективност, следва да се припомни, че Съдът е признал, че определянето в интерес на правната сигурност на разумни преклузивни срокове за образуване на съдебни производства е съвместимо с правото на Съюза, тъй като такива срокове не могат да направят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от правния ред на Съюза. Съдът е приел също така, че във връзка с националните правни уредби, които попадат в приложното поле на правото на Съюза, държавите членки са длъжни да определят срокове в зависимост по-конкретно от значимостта за заинтересованите лица на решенията, които следва да се приемат, от сложността на приложимите производства и законодателство, от броя на лицата, които могат да бъдат

засегнати, и от другите публични или частни интереси, които трябва да се вземат предвид (решение от 29 октомври 2009 г., *Pontin*, C-63/08, EU:C:2009:666, т. 48 и цитираната съдебна практика).

- 54 В това отношение обстоятелството, че за обжалването на решенията за обявяване на последваща молба за международна закрила за недопустима се предвижда по-кратък срок, е в съответствие с целта да се осигури бърза обработка на молбите за международна закрила, което е в интерес както на държавите членки, така и на кандидатите за такава закрила, съгласно съображение 18 от Директива 2013/32.
- 55 Освен това, доколкото осигурява по-бързо обработване на недопустимите молби за международна закрила, съкращаването на такъв срок за обжалване позволява по-ефективно обработване на молбите, подадени от лица, които имат основание да се ползват от статута на бежанец (вж. в този смисъл решение от 28 юли 2011 г., *Samba Diouf*, C-69/10, EU:C:2011:524, т. 65), и по този начин допринася за правилното протичане на процедурата по разглеждане на молбите за международна закрила.
- 56 В този смисъл национална правна уредба, която предвижда, че срокът за обжалване на решение за обявяване на молба за международна закрила за недопустима е десет дни и включва празничните и почивните, по принцип може да бъде обоснована от гледна точка на преследваната с Директива 2013/32 цел да се осигури бързина, на принципа на правна сигурност и на правилното протичане на процедурата по разглеждане на молбите за международна закрила.
- 57 Както обаче следва от практиката на Съда, за да се спазят изискванията на принципа на ефективност, този срок трябва да е на практика достатъчен за подготовката и упражняването на ефективна защита (вж. в този смисъл решение от 26 септември 2013 г., *Texdata Software*, C-418/11, EU:C:2013:588, т. 80 и цитираната съдебна практика).
- 58 В това отношение е важно, на първо място, да се отбележи, от една страна, че всяка последваща молба за международна закрила се предхожда от друга молба, която е била окончателно отхвърлена и по която компетентният орган е извършил пълна проверка, за да установи дали съответният кандидат отговаря на условията за получаване на международна закрила. От друга страна, преди решението за отхвърляне да стане окончателно, кандидатът е имал право да го обжалва.
- 59 В този контекст следва да се отбележи, че видно от член 40 от Директива 2013/32, смисълът на последващата молба за международна закрила е съответният кандидат да представи обстоятелства или факти, които са нови спрямо разглежданите във връзка с предходната молба и увеличават в значителна степен вероятността този кандидат да отговаря на условията за получаване на международна закрила. Когато при предварителното разглеждане на такава молба се установи, че са се появили или са били представени от кандидата такива нови обстоятелства или факти, разглеждането на молбата продължава в съответствие с разпоредбите на глава II от тази директива. За сметка на това, когато това при това предварително разглеждане не се установят такива обстоятелства или факти, въпросната молба се обявява за недопустима съгласно член 33, параграф 2, буква г) от тази директива.
- 60 Затова юрисдикцията, пред която е подадена жалба срещу решение за обявяване на последваща молба за международна закрила за недопустима, трябва само да провери дали, противно на приетото от компетентния орган, предварителното разглеждане на тази молба разкрива нови обстоятелства или факти, в смисъла, указан в предходната точка. От това следва, че в жалбата си до тази юрисдикция кандидатът трябва по същество само да докаже, че има основание да се смята, че са налице обстоятелства или факти, които са нови спрямо разглежданите във връзка с предходната му молба.

- 61 При това положение полезното съдържание на жалбата при такова обжалване не само се свежда до въпроси, посочени в предходната точка, но и е тясно свързано с това на последващата молба, по която е постановено решение за отхвърляне, така че, противно на това, което жалбоподателят в главното производство твърди в писменото си становище, съставянето на такава жалба априори не представлява особена сложност, която да изисква срок над десет дни, включващ празничните и почивните дни.
- 62 На второ място, важно е да се припомни, че в съдебното производство по обжалване, предвидено в член 46 от Директива 2013/32, на жалбоподателите са гарантирани някои специфични процесуални права, сред които в частност, видно от членове 20 и 22 от Директива 2013/32, във връзка със съображение 23 от нея, възможността за безплатна правна помощ и представителство и достъпа до правен съветник. Освен това член 23 от посочената директива гарантира на правния съветник на кандидата достъп до информацията, събрана в досието на последния, въз основа на която е взето или ще бъде взето решение.
- 63 Следователно срокът за обжалване може да се счита на практика за достатъчен за подготовката и упражняването на ефективна защита само ако в този срок кандидатът разполага със споменатите в предходната точка процесуални гаранции, което запитващата юрисдикция следва да провери.
- 64 В това отношение и ако при посочените проверки не се установи друго, десетдневен срок, включващ празничните и почивните дни, не изглежда на практика недостатъчен за подготовката и упражняването на ефективна защита срещу решение за обявяване на последваща молба за международна закрила за недопустима.
- 65 В случая това важи с още по-голяма сила, тъй като, видно от точка 14 от настоящото решение, спорната в главното производство национална правна уредба предвижда, от една страна, че когато връчването се извършва с препоръчано писмо, въпросният срок се удължава с три работни дни и от друга страна, че когато последният му ден е събота, неделя или официален празник, срокът изтича на първия работен ден, като в случая тези правила са били приложени.
- 66 При това положение член 46 от Директива 2013/32 допуска национална правна уредба, която за обжалването на решение за обявяване на последваща молба за международна закрила за недопустима определя десетдневен преклузивен срок, включващ празничните и почивните дни, стига в този срок кандидатите, спрямо които е постановено такова решение, да разполагат с процесуалните гаранции, признатите в правото на Съюза на кандидатите за международна закрила — обстоятелство, което запитващата юрисдикция следва да провери.
- 67 С оглед на изложените по-горе съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 46 от Директива 2013/32, във връзка с член 47 от Хартата, трябва да се тълкува в смисъл, че допуска правна уредба на държава членка, която предвижда за обжалването на решение за обявяване на последваща молба за международна закрила за недопустима десетдневен преклузивен срок, включващ празничните и почивните дни, считано от връчването на това решение, включително когато поради непосочването от страна на съответния кандидат на адрес за съобщения в тази държава членка връчването се извършва по седалището на националния орган, компетентен да се произнесе по такава молба, стига, първо, тези кандидати да са уведомени, че ако не са посочили адрес за целите на връчването на решението по молбата им, ще се счита, че са посочили като адрес за тези цели седалището на този национален орган, второ, правилата за достъп на тези кандидати до това седалище да не са такива, че за последните да е прекалено трудно да получават отнасящите си до тях решения, и трето, да е спазен принципът на равностойност. Задача на запитващата юрисдикция е да провери дали спорната в главното производство национална правна уредба отговаря на тези изисквания.

По съдебните разноси

- 68 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

Член 46 от Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила, във връзка с член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз, трябва да се тълкува в смисъл, че допуска правна уредба на държава членка, която предвижда за обжалването на решение за обявяване на последваща молба за международна закрила за недопустима десетдневен преклузивен срок, включващ празничните и почивните дни, считано от връчването на това решение, включително когато поради непосочването от страна на съответния кандидат на адрес за съобщения в тази държава членка връчването се извършва по седалището на националния орган, компетентен да се произнесе по такава молба, стига, първо, тези кандидати да са уведомени, че ако не са посочили съдебен адрес за целите на връчването на решението по молбата им, ще се счита, че са посочили като адрес за тези цели седалището на този национален орган, второ, правилата за достъп на тези кандидати до това седалище да не са такива, че за последните да е прекалено трудно да получават отнасящите си до тях решения, и трето, да е спазен принципът на равностойност. Задача на запитващата юрисдикция е да провери дали спорната в главното производство национална правна уредба отговаря на тези изисквания.

Подписи